

Foaia Parohială

Aprilie 2022

Nr. 15

Despre Sfânta Liturghie (Partea a III-a)

Sfânta Liturghie are două părți mari, și anume:

- Proskomidia**, care se săvârșește în taină;
- Liturghia propriu-zisă**, care se săvârșește în auzul credincioșilor. La rândul ei, liturghia propriu-zisă se împarte în două părți, dintre care cea dintâi poartă numele de Liturghia catehumenilor, iar a doua, Liturghia credincioșilor.

Proskomidia este rânduiala pregătirii darurilor de pâine și de vin, care alcătuiesc materia jertfei. Această primă parte a Liturghiei se săvârșește întregă în taină, în timpul slujbelor premergătoare Liturghiei (Utrenia sau Ceasurile), înăuntrul altarului, și anume în latura lui dinspre miazănoapte, pe o masă mică sau în scobitura făcută înadins în perete și numită proskomidiar. Miezul Proskomidiei îl alcătuiește alegerea și pregătirea materiei de jertfă din darurile de pâine și de vin aduse de credincioși.

Prescurile sunt pâinișoare făcute din frământătură

dospită și având pe partea lor de la mijloc întipărit semnul lui Iisus, adică crucea închisă într-un pătrat cu literele de la început ale numelui Mântuitorului:

Is. (Iisus), Hr. (Hristos), Ni Ka (adică Iisus Hristos biruiește). Această pecete e făcută cu un instrument de lemn, pistornic sau pistolnic. Prescurile aduse de credincioși sunt însoțite de obicei de câte o **lumânare** și de **pomelnic**, adică o foaie de hârtie pe care sunt scrise numele credincioșilor, vii și morți, ce se vor pomeni la Liturghie.

Prescurile închipuie mai întâi ființa trupească și sufletească a credincioșilor, pe care ei o aduc ca jertfă lui Dumnezeu, sub această formă. În al doilea rând, pâinea, făcută din atâtea boabe de grâu strânse laolaltă, și vinul, ieșit din zdrobirea în același teasc a atâtor ciorchini de boabe de struguri, simbolizează și unitatea sau legătura nevăzută care leagă între ei pe toți fiii Bisericii, făcând din ei un singur trup: Trupul tainic al Domnului. La Proskomidie nu sunt folosite toate prescurile aduse de credincioși, ci numai anumite părți scoase de preot din ele: **Sfântul Agneț** și **miridele** (părțicele).

Sfântul Agneț este partea pătrată (pecetea) pe care preotul o scoate din cea dintâi prescură folosită la Proskomidie și o așază apoi pe Sfântul Disc. Cuvântul "agneț" provine în limba românească de la termenul "agnus" din limba latină care înseamnă "miel" și închipuie pe Mântuitorul, Care a fost numit de către Sfântul Ioan Botezătorul "Mielul lui Dumnezeu, Care ridică păcatele Lumii" (Ioan 1, 29). Sf. Agneț este pâinea care, prin sfințire, se va preface în Sfântul Trup al Domnului, cel jertfit pe Cruce. De aceea, preotul întipărește într-însul cu copia Patima Domnului, străpungându-l în chip cruciș și pronunțând cuvintele din Sfânta Scriptură, unde ni se istorisește cum sutașul a împuns cu sulița, coasta Mântuitorului (Ioan 19, 34).

Miridele (de la cuvântul grecesc „meris, meridon” parte, părțică) sunt părțicele mărunte de pâine, scoase de către preot din celelalte prescuri folosite la Proskomidie și așezate pe disc, alături de Sfântul Agneț, în cinstea Sfinților și pentru pomenirea căpeteniei bisericești (arhiereul locului), a cârmuirii țării, a ctitorilor și a credincioșilor vii și morți ale căror nume sunt scrise pe pomelnicele aduse de creștini. Miridele - atât cele pentru sfinți cât și cele pentru credincioși - nu se preface în Trupul Domnului ca Sf. Agneț, ci numai se împărtășesc de sfințenia pe care o primesc de la Sf. Agneț, lângă care sunt așezate.

Sf. Agneț se așază în mijlocul Sf. Disc. În dreapta lui se așază prima miridă (mai mare) scoasă în cinstea Sfintei Fecioare, în stânga, nouă miride pentru ceilalți sfinți (împărțiți în cele nouă cete sau grupe), în partea de jos, mirida pentru arhiereul locului, pentru Patriarhi, pentru cârmuirea țării și pentru ctitori, iar mai jos, miridele pentru credincioșii vii și morți, despărțite în două grămăjoare. Sf. Agneț și miridele așezate astfel pe Sf. Disc închipuie și înfățișează Biserica întregă, atât cea de pe pământ (luptătoare), cât și cea din ceruri (biruitoare), adică acea mare familie a tuturor fiilor lui Dumnezeu, strânsă în jurul întemeietorului și Capului ei nevăzut, Hristos Mântuitorul, așa cum a rugat El pe Tatăl ca unde este El să fie și ai Lui (Ioan 17, 24).

Înmormântare ortodoxă

Biserica Ortodoxă ne învață că moartea este despărțirea sufletului de trup. Sfânta Scriptură (Biblia) arată că atunci când "omul merge la locașul său de veci", trupul trebuie "să se întoarcă la pământ cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu Care l-a dat" (Ecclesiastul 12, 5-7). Bogat sau sărac, rege sau rob, înțelept ori analfabet, toți părăsim această viață într-o zi și ne prezentăm înaintea lui Dumnezeu Care ne va judeca, rânduindu-ne răsplata cuvenită. Dar, legătura celor morți cu cei vii nu încetează, ci ea se menține prin rugăciune neîncetată pe care Biserica o face pentru sufletele răposaților, păstrând comuniunea de iubire și nădăjduind în învierea tuturor la sfârșitul veacurilor.

Ce trebuie să facem? Când se întâmplă decesul, familia trebuie să anunțe preotul parohiei din care decedatul face parte, solicitând slujitorului bisericesc toate informațiile necesare. Preotul este cea mai autorizată persoană la care membrii familiei trebuie să apeleze. Astfel și preotul își ia măsurile cuvenite pentru a împlini cum se cuvine slujbele de pomenire și înmormântare. De asemenea, se fixează cu preotul data și ora înmormântării și orele potrivite pentru slujbele de seară, premergătoare înmormântării (cina sau stâlpii).

Legat de slujba înmormântării, menționăm:

-> Pentru pruncii morți până la vârsta de șapte ani, pentru diaconi și preoți de mir, precum și pentru arhieriei și călugări, slujba înmormântării este diferită. Pentru toți decedații care se înmormântează în Săptămâna Luminată (între Sf. Paști și Duminica Tomii), slujba înmormântării se face după o rânduială specială.

-> Celor care urmează a fi **incinerați** (adică li se ard trupurile în crematoriu) **nu li se săvârșesc nici slujba înmormântării și nici slujbele de la soroacele de pomenire a celor morți**, rânduite de Biserică, conform hotărârii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 15 iunie 1928, care spune: „Preoții să prevină din vreme pe enoriași, atrăgându-le atenția că, în cazul când cineva dintre ei ar voi să se incinereze, Biserica la va refuza orice asistență religioasă; [...] Celor ce totuși au fost incinerați sau se vor incinera să li se refuze

orice serviciu religios, atât la moarte, cât și după moarte”.

-> Celor care s-au sinucis cu buna știință și în integritatea facultăților mintale nu li se săvârșește nici o slujbă și sunt îngropați la marginea cimitirului, într-un loc anume destinat.

-> Pentru sinucigașii ieșiți din minți, hotărârea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române nr. 506 din 1949 prevede următoarele: *”Slujba înmormântării [...] să fie făcută numai de către un singur preot și nu în locașul sfintei biserici, ci pe marginea gropii, iar preotul să poarte numai epitrahilul, săvârșind slujba după ritual redus. Să nu se tragă clopotele și să nu se țină cuvântări”*.

(din cartea ÎNMORMÂNTAREA ȘI POMENIRILE PENTRU MORȚI de preot Eugen Drăgoi, Ediția a patra, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2002)

În numărul viitor vom prezenta câteva superstiții și obiceiuri legate de înmormântare, care nu au nici o legătură cu credința ortodoxă.

Vânzare de tablouri în folosul parohiei

Începerea lucrărilor la noua biserică a condus la o mobilizare a oamenilor în a pune umărul și a ajuta la susținerea financiară a proiectului. Pe lângă donații, au apărut și idei practice. Într-un număr trecut prezentam vânzarea de bucate și prăjituri românești duminica, în folosul parohiei. Astăzi prezentăm o altă astfel de acțiune, inițiată de Rodica Perța. Membru vechi al parohiei noastre, dăruită de Dumnezeu cu talentul de a picta, Rodica și-a pus darul în folosul comunității. Astfel, execută comenzi de tablouri, în care ea investește materiale și timp, iar banii sunt trimiși direct în contul parohiei, pentru amenajarea noii biserici. În imagine avem unul dintre tablourile realizate de ea. Cine dă comanda se bucură de tablou, Rodica are bucuria ajutorului oferit caci „Mai fericit este a da decât a lua” (Fapte 20, 35), parohia se bucură de ajutorul financiar și peste toate Domnul se bucură că talantul dăruit de El este înmulțit.